

СТ А Н О В И Щ Е

От: *доц. д-р Гургана Илиева Михайлова-Борисова, Университет за национално и световно стопанство;*

Научна специалност „Финанси, парично обръщение, кредит и застраховка“

Относно: дисертационен труд за присъждане на образователна и научна степен „доктор“ по научна специалност „Финанси, парично обръщение, кредит и застраховка“ в УНСС.

Автор на дисертационния труд: *Калина Недкова Янкова*

Тема на дисертационния труд: *Ролята на дилинга в оцеляването на банка по време на криза*

Научен ръководител: *доц. д-р Гургана Илиева Михайлова-Борисова*

Основание за представяне на становището: участие в състава на научното жури по защита на дисертационния труд съгласно Заповед № 467/21.02.2024 г. на Заместник-Ректора по научноизследователска дейност и международно сътрудничество на УНСС.

1. Информация за дисертанта

Дисертантката се е обучавала по докторска програма към катедра „Финанси“, факултет „Финансово-счетоводен“ на УНСС по научна специалност „Финанси, парично обръщение, кредит и застраховка“. Обучението е осъществено в задочна форма на обучение.

Калина Янкова е завършила специалност „Бизнес икономика“ в ОКС „Бакалавър“ в УНСС през периода 2006-2010 година, след което придобива магистърска степен по специалност „Финанси“ към катедра „Финанси“ в УНСС през периода 2011-2013 година. Прави и специализация по банково дело в Центъра за следдипломна квалификация при УНСС през 2009-2010 година. От февруари 2017 година се обучава по докторската програма „Финанси, парично обучение, кредит и

застраховка“ в катедра „Финанси“ при УНСС.

Докторантката има богат практически опит в сферата на банковото дело и е заемала редица позиции в банки като дилър, инвестиционен консултант и брокер. В периода ноември 2009 до март 2018 година е била дилър в Общинска Банка АД. Едновременно с тази позиция е била и инвестиционен консултант в Ти Би Ай банк ЕАД в периода декември 2012 - юли 2015 година и брокер на ценни книжа в Общинска банка АД в периода май 2015 до март 2018 година. Настоящата позиция, която заема е дилър продажба на трейджъри продукти в Банка ДСК ЕАД като започва да работи в банката от април 2018 година. Заеманите позиции до настоящия момент са изцяло свързани с темата на дисертационния труд и придобитият практически опит изцяло ѝ помага да развие в съществен дълбочина дисертационния си труд.

2. Обща характеристика на представения дисертационен труд

Предоставеният за рецензиране дисертационен труд е посветен на представянето на ролята на дилинга в банката при наблюдаваните кризи през последните две десетилетия. Съществуващите динамични промени във финансовия сектор, породени от наблюдаваните кризи на национално и международно ниво, поставят банките пред редица предизвикателства, свързани с преминаване от традиционни начини за справяне в криза към начини, основани на дейности и сделки, извършвани от звена като дилинга на една банка. Темата на дисертационния труд е изключително актуална и слабо изследвана в икономическата литература.

Дисертационният труд е с обем от 256 страници като същинската част е с обем 214 страници. Структурата на труда е увод, три глави, заключение, библиография и приложения. Оформени са списък на таблиците, списък на фигурите и списък на използваните съкращения в дисертационния труд.

В уводната част след представянето на актуалността на изследването дипломантката много точно дефинира обекта, предмета, целта и задачите на дисертационния труд. Посочена е и тезата на дисертационния труд, а именно: „Дилингът има водеща роля в оцеляването на банките по време на криза, посредством преминаването от експанзионистични към рестриктивни действия и сделки, с цел запазване нормалното функциониране. Използват се редица инструменти на техническия и фундаменталния анализ с цел улавяне на ранни пазарни

сигнали за зараждаща се криза, а при развитие на негативен сценарий – последователността от действия е ясна и неотменима“.

В глава първа „Структура и функции на дилинга“ докторантката се спира на дилинга като обръща внимание на неговата структура и присъщи дейности. Представя основните дейности и сделки, за да разкрие същността на това банково звено, имащо структуроопределящо значение за банките. Докторантката представя и анализира основните наблюдавани кризи в обхванатия период 2007-2023 година, за да може по-нататък в изложението да изследва тяхното отражение върху изследваните показатели. Определени и представени са базови показатели, които следва да се наблюдават от дилърите, за да се разкрие евентуален проблем с икономическото развитие.

Във втората глава „Основни изменения в икономиката по време на криза и ефекти върху дейността на дилинга“ се анализират набор от показатели като динамика на БВП, коефициент на безработица, инфлация, борсови индекси, индекси на стокови пазари, за да се набележат измененията, които настъпват в икономиката. За целта на анализа и за обхващането на наблюдаваните кризи от световната финансова криза до днес са използвани данни за периода януари 2005 година до юли 2023 година. Представен е и техническият и фундаменталният анализ, с които си служат служителите в дилинга.

В последната глава „Емпирично изследване на промените, които настъпват в банковата система в България и във функциите на Дилинга по време на криза“ докторантката разгръща своя потенциал да анализира влиянието на кризите върху банковия сектор чрез използването на набор показатели, свързани с финансовите отчети, публикувани за банките от БНБ. Анализирана е и промяната в поведението на дилърите и брокерите, работещи в дилинга на българските банки като е проведено самостоятелно анкетно проучване сред тези служители като изследователят дефинира и своите въпроси, за да докаже тезата и поставените работни хипотези. Много коректно и точно е анализираната събраната информация от анкетите с оглед на извеждането на променената дейност, функции и търгувани финансови инструменти в дилинга по време на криза. В края на главата са изведени и систематизирани действията и сделките, които се променят при преминаването от експанзионистична към рестриктивна политика относно инвестициите на анализираното звено.

В заключението са представени основните резултати от изследването.

В дисертационния труд докторантката използва множество източници на информация – 111 научни публикации на български и английски език, от които статии, учебници, специализирана литература, нормативни документи и електронни ресурси. Въпреки ограничения кръг налични изследвания, докторантката умело е успяла да използва и да се запознае с необходимите изследвания за провеждане на нейния дисертационен труд като при разработването на труда е внедрила и нейния практически опит в банковата сфера, в частност дилинг звеното.

3. Оценка на получените научни и научно-приложни резултати

За реализацията на дисертационното изследване Калина Янкова използва много подходящи научни методи като дескриптивен анализ, анализ и синтез, теоретико-методологичен анализ, историко-логически анализ, графичен метод и социологически метод чрез провеждане на собствено анкетно проучване.

Резултатите, до които стига докторантката в хода на дисертационното изследване, намират широко практическо приложение по линия на функционирането на дилинга по време на криза и по линия на използването на резултатите в дейността на дилърите в банковия сектор.

4. Оценка на научните и научно-приложни приноси

Докторантката посочива 5 научни и научно-приложни приноси, които изцяло приемам като такива. По-съществените, на които следва да се наблегне, са:

- обогатяването на съществуващата специализирана финансова литература в областта на структурата, дейностите и функциите на дилинга, които не само са представени, а и са критично анализирани;*
- определяне на типовете сделки, които се сключват в дилинга в зависимост от провежданата експанзионистична или рестриктивна политика в банката;*
- обогатяване на съществуващите научни знания относно състоянието на българската банкова система и набелязване и анализиране на онези показатели, които се променят в най-голяма степен по време на криза;*
- конкретизиране на дейностите, затрудненията и типовете сделки, които извършва дилинга, за да оцелее банката по време на криза.*

5. Оценка на публикациите по дисертацията

Калина Янкова има 3 публикации, свързани с дисертационния труд. Тя има две публикации в списание „Бизнес посоки“, индексирани във вторична база данни EBSCO, както и доклад в 17-тата международна научна конференция на младите учени, организирана от Финансово-счетоводен факултет при УНСС. Калина Янкова е изпълнила националните минимални изисквания по Правилника за прилагане на закона за развитието на академичния състав на Република България.

6. Оценка на автореферата

Представеният автореферат отразява много точно и вярно съдържанието на дисертационния труд. Той е с обем 41 страници. Съдържа справка за научните и научно-приложните приноси и списък на публикациите, свързани с дисертационния труд, както и декларация за оригиналност.

7. Критични бележки, препоръки и въпроси

Нямам критични бележки. Докторантката е разработила и представила едно завършено и качествено дисертационно изследване, имащо широко практическо приложение и научно-приложни приноси. Бих препоръчала на докторантката да продължи да се занимава с научно-изследователска дейност и да популяризира своите анализи.

Към докторантката бих отправила следния въпрос:

- 1. Как би се отразило на дейността на дилинга и на банките като цяло евентуалното влизане на България в еврозоната?*

8. Заключение

Дисертационният труд на тема „Ролята на дилинга в оцеляването на банка по време на криза“ представлява изключително качествено изследване, притежаващо научни и научно-приложни приноси и актуално звучене. Предвид качествата на дисертационния труд считам, че Калина Недкова Янкова заслужава да ѝ бъде присъдена образователната и научна степен „доктор“ по професионално направление 3.8 „Икономика“, научна специалност „Финанси, парично обръщение, кредит и застраховка“.

12 март 2024 г.
гр. София

Подпис: